

konSterna

zpravodaj ZO ČSOP RYBÁK SVITAVY

Srpen 1999

Obsah :

Slovo úvodem...

Zprávy výboru.

Bleskovky.

Z činnosti ZO - Vítání ptačího zpěvu.

- Celostátní sčítání vodního ptactva.

- Mapování hnízdišť kavky obecné ve Svitavách.

- Kosení prstnatcové louky.

Zprávy z úřadů.

Bude se konat.

Všimli jsme si. - Likvidace při železnici III.

- Nebezpečné prosklené plochy.

Zážitky a postřehy z terénu. - Zoologický průzkum u Čisté.

- Za ptáky na Choceňsko.

- Smutek v čapím hnízdě.

- Volavky po telefonu.

Vybíráme z odborné literatury

- Jak je to s populací rákosníka ostřicového (*A.paudicola*)?

Na cestách. - Zoologická zahrada Olomouc

- V pohorách po horách a dolách Islandu (3.díl)

Čteme za vás.

Ornitologická pozorování.

Slovo úvodem...

V rámci „oslav“ dvouletého působení našeho „Rybáku“ jsem chtěl předložit nějaké hodnocení. Pak jsem si uvědomil, že pouhá čísla a statistika většinou nikoho moc nezajímají a navíc od toho jsou výroční zprávy, které rovněž na stránkách KonSterny přinášíme. Myšlenky jistého zpětného, ale i dopředného pohledu si přesto neodpustím.

Akce a činnost: Tento odstavec by se mohl stát naplněním celé stránky. Přes velmi úzkou členskou základnu se zapojujeme do nejen ornitologických monitoringů, výzkumů a programů okresního, republikového i mezinárodního významu. Tuto činnost by nám leckterá základka mohla závidět. Pořádáme i akce pro svitavskou veřejnost, která je však víceméně ignoruje.

S úřady máme vcelku dobré zkušenosti a v tomto směru získáváme jméno i zkušenosti.

Naší chloubou je jistě i vydávání čtvrtletníku KonSterna, ale čte ji průměrně 25 zájemců. Od podzimu bych měl disponovat nejen e-mailovou adresou, ale i běžným přístupem na Internet.

Ten kdo mě zná ví, jaká to bude nejen pro KonSternu, ale i pro činnost organizace „pohroma“.

Myslím si, že o aktivitách, které budeme někdy pořádat nebo se jich účastnit, se nám při zakládání organizace ani nezdálo. Naopak při větším zapojení a počtu členů jsme schopni jistě zvládnout další zajímavé programy a akce.

Členská základna: V současné době máme 11 členů. Je však negativum, že pouze 4 z nás jsou schopni systematicky se účastnit různých jednání, napsat příspěvek, odborný posudek nebo článek či uspořádat akci pro veřejnost. Na druhou stranu takto aktivně pracuje 36 % základny. Je naším společným úkolem vyhledávat, vychovávat a přivádět nové schopné lidi, kteří by ulehčili „čtyřem mušketýrům“. Možná, že v poslední době se projevily více než kdy

jindy problémy a povinnosti rodičovského, studijního nebo osobního charakteru.

Finance: Více než z poloviny plní naši kasičku městská rada a zastupitelstvo Svitav. Nakloněny nám jsou i okresní úřady, ale je jen na nás, do jaké míry jsme schopni této náklonnosti využít.

Vězte, že každý máme větší nebo menší rezervy, které je potřeba (pokud chceme něco dokázat, změnit nebo ovlivnit) pro ochranu přírody a krajiny (nebo jenom pro dobrý pocit) mobilizovat.

Jiří Mach

Zprávy výboru.

* Znovu všem zájemcům připomínáme, že každý poslední pátek v měsíci se scházíme v 18.00 hodin v restauraci Svitapák na náměstí ve Svitavách. O tuto pravidelnost se budeme snažit zvláště v období září-červen. I v těchto měsících se ale může stát, že dojde k jistému vychýlení v termínu nebo čase schůzky. Máte-li zájem se vcelku neformálního setkání členů výboru zúčastnit, ozvěte se nám včas!

Bleskovky.

- * Jarní průtah ptactva v okolí rybníků a města ve Svitavách pokračoval (údaje J.Macha):
28.4. - krutihlav obecný, 29.4. - pěnice slavíková, jiříčka obecná a rákosník proužkovavý,
30.4. - racek malý a rorýs obecný, 2.5. - bramborníček hnědý, cvrčilka zelená, sedmihlásek hajní, konipas luční a břehule říční. (J.M.)
- * M.Janoušek hlásí asi 85 prstnaticů májových na louce v Lačnově, kterou jsme loni kosili a asi 49 kusů prstnaticů u Nového rybníka v Opatově (východní břeh). (J.M.)
- * Velmi zajímavé bylo zjištění J. Macha a F. Jetmara, že ve stejný den (10.5.) i stejnou dobu (odpolední až podvečerní hodiny) se na Dolním rybníku ve Svitavách (min. 50 ex.) i na rybnících Nový a Hvězda u Opatova (min. 80 ex.) pohybovalo při průtahu asi 130 rybáků černých !!! (J.M. a F.J.)
- * Panu Pěničkovi imponují především čáповé , a tak přináší výsledky svých sledování letos hnízdících čápů bílých na Svitavsku a Moravskotřebovsku. Obsazená hnízda jsou v Opatově, Opatovci, Třebovicích a Kunčině. Neobsazená pak v Semaníně, Baníně, Rychnově a Starém Městě. (J.M. a J.P.)
- * M. Polák koncem června hlásí, že zřejmě prochlazením uhynula všechna 3 mláďata čápa bílého na hnízdě v Opatově. (M.P.)
- * Při kontrole labutího páru na malých rybníčcích u řeky Svitavy, na dolním okraji Hradce nad Svitavou, zjistil (podle hlasu) J. Mach přítomnost kuňky obecné , která (podle slov pana Urbánka z Litomyšle) patří mezi hojnější druh obojživelníka v našem okrese. Přes tuto skutečnost je setkání s touto sympatickou žábou pro běžného „smrtelníka“ jistě raritou. (J.M.)
- * Pan Chaloupka ze Svitav nás informoval o výskytu brouka nosorožníka kapucínka, kterého našel v České Třebové na zdi objektu společnosti Korado. Tento druh je dnes považován za poměrně vzácného brouka spíše kvůli jeho skrytému způsobu života. (J.M.)
- * Nejmenovaný svitavský zahrádkář nám přinesl ukázat dospělého chrousta obecného se slovy, že snad již 17 let tohoto dnes poměrně málo vídaného brouka zde neviděl. (J.M.)
- * Prstnatce májové letos kvetly u Nového a Černého rybníka. Objevilo se zde také velké množství kozlíků dvoudomých, starčeky potoční aj. 1. července objevil F. Jetmar u „jezířka“ u Nového rybníka zjistil asi 12 kusů suchopýru úzkolistého . (F.J.)

* V minulém čísle KonSterny psal Jiří Mach o výletu do Záchrané stanice pro ohrožené a handicapované živočichy v Pavlově ve středním Posázaví. Zhruba po měsíci jsem měl možnost tuto stanici opět navštívit a zjistit, co je nového. Bohužel, jak mě informoval p. Kunc, z hnízdění sov a dravců ve stanici letos nebylo nic, žádné mládě se nevyklíhlo (snůšky často ničí potkani). Klec, kterou tehdy obýval luňák červený, nyní obsadil párek ostřížů, luňák zaujal místo po káni bělochvosté (asi prodána?), voliéru spolu s krkavcem obýval i orel skalní, kterého se po několika perných dnech podařilo přece jen znovu odchytit. Místo po supu africkém, který byl prodán, zůstalo prázdné. Vydry říční se nám už bohužel neukázaly, zato jsme se setkali s mladým jezevcem lesním (z televize známý Kuba to však nebyl, neboť ten byl vyměněn do zoo poté, co pokoušel šéfa stanice pana Kunce).

A protože jsme byly ve stanici odpoledne, tj. v době krmení, byla vylezlá a naším očím na obdiv vystavená i ostatní zvířátka jako fretky, kuna lesní, norek americký a liška obecná. (F.J.)

* V červenci jsme se doslechli, že poličští ochránci přírody pod patronací Okresního úřadu ve Svitavách provedli vysazení zmijí do oblasti Borové u Poličky. Jejich snahou měla být zřejmě podpora dnes silně ubývajícího ohroženého druhu. Mělo se jednat o zmiji „kanadskou“ či „útočnou“. Druhové označení „útočná“ si však lidé zřejmě vymysleli, neboť zmije již v Borové uštknuly 7 lidí.

Informace se nám zdála zajímavá, ale zářející bylo, že mělo jít o druh u nás nepůvodní a introdukce se měla uskutečnit v rekreační oblasti Borové.

Pro ověření zprávy jsme navštívili referát životního prostředí Okresního úřadu ve Svitavách, kde nám však sdělili, že jde o úspěšně šířenou fámu! Usuzujeme, že je možné, že dochází ke stále častějšímu zaměňování užovek (nejspíš užovky hladké, která se zmijím podobá obranným chováním a pro laiky i zbarvením) se zmijí v rámci neznalosti a efektu „strach má velké oči“.

Celý případ by se měl i nadále sledovat, protože může jít o zjištění zajímavého výskytu ohroženého druhu. Rovněž je nutné zabezpečit jeho případnou ochranu před zbytečným ubíjením ze strany lidí. (J.M.)

* Pozorným pozorovatelům přírody, ale nakonec i snad naprostému biologickému laikovi neušlo, že v letošním roce se více než kdy jindy rozmnožili různé druhy slimáků a slimáčků. Mohli jsme je spatřit nejen při pro ně nebezpečném pohybu po silnicích. Velkou radost z tohoto letošního „přemnožení“ neměli zahrádkáři. Na Litomyšlsku se dokonce o boji proti „škůdcům“ radili s odborníky z parazitologického ústavu Akademie věd ČR. (J.M. a tisk)

* S M. Janouškem jsme navštívili 23. července Východočeské muzeum v Pardubicích, kde jsme shlédli především výstavu Život pod hladinou, která představuje zejména sbírky ulit a lastur z kolekce J. Podhajského, dále také ukázky rostlin i živočichů sladkovodních. Výstavu vytvářejí (kromě sbírek schránek mořských plžů a mlžů z celého světa) rovněž fotografie, vycpaniny, preparáty, herbáře nebo živé ukázky živočichů (vodní brouci, ploštice, ryby, plži nebo mlži). Některé exponáty byly zapůjčeny z pražského Národního muzea (například hlava žraloka kladivouna nebo největší korýš světa - velekrab japonský). V přednáškovém sále jsme si pak prohlédli fotografickou výstavu M. Haina, který zde představoval život v NPR Bohdanečský rybník. V Koňském sále jsme na závěr obdivovali nové přírůstky ve sbírkách muzea z různých vědních i zájmových oborů. Zakoupením map okresu Svitavy, některých knižních publikací nebo významného díla Manželů Štanclových Ptactvo Pardubicka II - Bohdanečsko jsme završili úspěšnou návštěvu našeho budoucího krajského města. (J.M.)

* Na Dolním rybníku ve Svitavách hnízdili například tyto ptačí druhy: labuť velká (1 pár), kachna divoká (3 páry), polák chocholačka (1 pár), polák velký (2 páry), racek chechtavý (asi 2000 párů), potápka černokrká (4-5 párů), potápka roháč (1 pár), rákosník velký (1 pár), rákosník obecný (5-7 párů), strnad rákosní (5-7 párů), lyska černá (5-7 párů), slípka zelenonohá (1 pár) a moták pochop (1 pár). (J.M.)

Z činnosti ZO.

- * J.Mach se informoval o podrobnostech zamýšlené výstavby rybníka Luční v Jedlové. Podal pak na RŽP zamítavé stanovisko, neboť by došlo k likvidaci nenahraditelné rašelinné louky s výskytem ohrožených rostlin a hnízdním výskytem mokřadního ptactva.
- * J.Mach nahlížel do podkladů k oznámenému návrhu OVaÚP MěÚ vytvořit v lokalitě Na vějíři meziskládku zeminy s pozdějším jejím využitím na vytvoření valu, který bude později osázen zelení.
- * V březnu podal Filip Jetmar jménem ZO ČSOP Rybák Svitavy obsáhlý návrh na revitalizaci Wolkerova údolí u Ústí nad Orlicí včetně přiložených výsledků šestiletého inventarizačního průzkumu. Ani OkÚ ani MěÚ v Ústí nad Orlicí, kam byl návrh podán, však zatím nereagovaly.
- * Mapování výskytu sov jsme kromě Poličska a Svitavska (viz KonSterna č.4) provedli také na Opatovsku. Zjištěn byl přitom 1 pár kalouse ušatého (za Novým rybníkem), 1 pár výra velkého (12.03. na Psí kuchyni) a na třech (čtyřech ?) místech také puštík obecný (Králova zahrada, Psí kuchyně, u Svobodníkovy louky).
- * Naše ZO Rybák (Filip Jetmar) pokračuje v inventarizačním průzkumu obratlovců lokality „Střelnice“ u Semanína (okr.UO). Během třídenního odchyty drobných zemních savců (30.4.-2.5.) se sice chytili pouze dva hraboši polní, zjištěny zde však byly už tři kriticky ohrožené druhy (podle vyhlášky 395/1992 Sb.) - čolek velký, zmije obecná, strnad luční (mimo zmije zaznamenáni i letos). Z čolků se zde vyskytují i čolek obecný a čolek horský, dále rosničky a skokani zelení. Bohužel, z lokality se také pomalu stává černá skládka a z protějšího závodu se sem vyváží jakási močůvka.
- * 4 dubna započali Filip Jetmar a Miroslav Beran s likvidací náletů dřevin (olší) v zátoce Nového rybníka u Opatova. Aby už nemohly znovu vyrůst, byly vykopány i s kořeny, což by už za 1 či 2 roky nebylo možné kvůli jejich vzrůstu. Nový rybník (rákosiny, ostřicoviště a vlhké louky) však zarůstá dál a téměř po celém obvodu, proto je třeba v těchto pracích pokračovat a naopak je zintenzivnit, včetně pravidelného kosení lučních ploch. Na provedení prací se zkusíme dohodnout s RŽP OkÚ.
- * Milan Janoušek a Filip Jetmar přijali pozvání ing. Tomeše z ČSOP v České Třebové (a současně městského ekologa) na exkurzi zaměřenou především na kontrolu vyvěšených ptačích budek. Městský les mezi Českou Třebovou a Skuhrovem navštívili 14.května a v praxi se přesvědčili, jak účelně lze pomoci našim dutinohnízdčům. Obsazeno bylo poměrně velké procento budek, z jedné vyběhl dokonce plšík lískový (podle p.Tomeše zde obsazuje budky nezřídka) a k vidění byla i tři mláďata naší nejhojnější sovy - puštíka obecného. Budky, ve kterých v předchozích letech hnízdili sýci rousní, však letos zůstaly opuštěné. Pan Tomeš nám poskytl také zajímavou informaci o chyceném samci dřemlíka tundrového v zimě 1997 v České Třebové a návody a zkušenosti se zhotovováním a instalací ptačích budek.
- * Dne 22.května navštívil Milan Janoušek a Filip Jetmar NPR Lednické rybníky na jižní Moravě. Na Zámeckém rybníku právě hnízdily volavky popelavé (30-50 hnízd) a kvakoši noční (nalezena 4 hnízda), mláďata zde vodila husa velká, potápka roháč nebo kachna divoká, mezi staletými duby sbíral potravu pro svá mláďata lejsek bělokřký (několik párů), v mohutné větvi dubu bylo objeveno hnízdo strakapouda prostředního (rovněž s mláďaty) jehož vletový otvor byl umístěn nezvykle dolů směrem k zemi. Svými hlasy prozrazovali svou přítomnost i krutihlav, žluva nebo skokan skřehotavý. Přestože rákosin je na Zámeckém rybníku jen poskrovnu, zpívalo tu i několik rákosníků velkých, kteří byli pozorováni i na větvích dubů u vody. Srdece zoologa však zaplesalo také na NPR Pastvíska (strnad luční, čírky modré, lžičáci, zrzohlávky rudozobé, rybáci obecní), na Prostředním

rybníku (kolpík bílý, kvakoš noční, husy velké), ale i cestou zpět na Věstonické nádrži a Pouzdřanském rybníce (slavík obecný, zrzohlávky, jespák malý, jespák bojovný ve svatebním šatě, vodouš rudonohý, kuňka ohnivá, ropucha zelená, rosničky, skokan štíhlý, skokan skřehotavý).

- J. Mach vyvěsil v okolí Dolního rybníka letáky, informující o významu zdejší kolonie racka chechtavého a stavu racčí populace v naší republice. Rackové asi svitavským občanům opravdu vadí, protože dva dny po vyvěšení nezbyla ani jedna cedulka (a to nevěřím, že se o „demontáž“ postarala mládež nebo opilci) !!! Svitaváci se znovu vyznamenali !!! 1. června pak ve Svitavských novinách vychází autorův článek se stejným obsahem jako na cedulkách.
- * Vedení Rybářství Litomyšl s.r.o. požádalo naši organizaci o podrobný výpis pozorování kormoránů velkých v letošním roce na rybnících Nový a Hvězda u Opatova. Záměr s největší pravděpodobností koresponduje s odvoláním Rybářství proti zamítnutí RŽP OÚ Svitavy k povolení odstřelu u nás ohroženého a chráněného druhu.
- * V období posledních květnových dnů se M. Polák pokouší dokumentovat na videozáznam zajímavé okamžiky ze života ptáků na rybnících u Opatova i ve Svitavách.
- * 30. května se pan Pěnička a J. Mach vydávají zkontrolovat loni úspěšné hnízdiště čápa bílého na jírovci v Baníně. Bohužel se zde setkali pouze s jedním čápem, který seděl na komíně bývalého lihovaru. Vlastní hnízdo, nacházející se v těsné blízkosti, však bylo evidentně neobsazené.
- * 30. června byl J. Mach odborem životního prostředí MěÚ přizván k prověření žádosti obyvatel domu na Svitavské ulici, která se týkala přítomnosti netopýrů v podstřešních otvorech domu, na kterém se letos provádí zateplování. Údajně dvěma druhům netopýrů by nyní hrozilo nejen zničení vhodných dutin pro jejich letniště, ale dost možná i smrt. Po domluvě ing. Antošem s panem Hájkem (stavební odbor), který zodpovídá za revitalizaci svitavských panelových domů, se podařilo domluvit, že na obou letos zateplovaných domech (ještě na Malém náměstí) budou podstřešní průduchy zachované nejen pro netopýry (večerní nebo vodní ?), ale třeba i roryse.
- * 4. července se J. Mach a M. Janoušek pokoušejí o zoologický průzkum lokality u Čisté (výsledky v kapitole Postřehy a zážitky z terénu).
- * V průběhu července jsou distribuovány výsledky mapování hnízdišť kavky obecné ve Svitavách.
- * Ve dnech 12.-19. července vypravil Marián Polák letní putovní tábor pro členy TOM Zálesáci po slovenské Oravě. Kromě pořadatelské činnosti Mariána se naše ZO podílela (v rámci smluvní částky městského zastupitelstva) i finanční částkou ca 1600,- Kč. Zálesáci nám exklusivně pro KonSternu přinesou v dalších číslech své postřehy a zážitky.

Vítání ptačího zpěvu.

Opatovské rybníky:

Dne 1. května byl na rybnících u Opatova uspořádán další ročník akce Vítání ptačího zpěvu. Vzhledem k časně ranní hodině začátku a zejména datu po „čarodějnicích“ se zúčastnili pouze tři lidé - Filip Jetmar, Karel Tomeš a Milan Janoušek (dorazil jako obvykle později). Počasí celkem přálo, a tak ve 4.00 hod. zpívali strnad obecný, rehek domácí, kvíčaly či skřivani polní. Ve 4:20 se přidal kos černý, koňadra, ve 4:45 budníčci (větší i menší) a drozd zpěvný. V 5:00 hod. se rozezpívala pěnka obecná, v 5:15 špaček, pěnice hnědokřídla a bramborníček hnědý, od půl šesté pak postupně také zvonek zelený, zvonohlík zahradní, křivka obecná, králíček obecný, modřinka, pěnice černohlavá, rehek zahradní (u Mušlovského

rybníka),stehlík atd. V 6:30 strnad rákosní a až od 8:30 ostatní rákosníci a linduška lesní. Během akce byly determinovány celkem 83 druhy ptáků plus jedna liška obecná a hlas ropuchy zelené. Ze zajímavějších druhů se vyskytl např. kukačka, potápka černokrká, kormorán velký, rybák černý, racek malý, vodouš tmavý, vodouš šedý, vodouš bahenní, čáp černý, konipas luční nebo bělořit obecný.

Filip Jetmar

Svitavy a okolí :

Na neděli 2.května byla naplánovaná naše druhá exkurze. Její vedoucí (J.Mach) vybral trasu (park J.Palacha-Langrův „les“-okraj Svitavského lesa-Horní a Dolní rybníky-gymnázium) tak, aby zájemci o ptačí zpěv měli co nepestřejší „menu“. Po nočních bouřkových přeháňkách

a ranní větší oblačnosti se nakonec vydalo 5 účastníků (pan Pěnička, J.Mach - jako jediný zastupoval členy Rybáku!!, T.Kotinský, J.Čuhel a jeden zástupce svitavské „veřejnosti“) na trasu. V městské části se poměrně hojně ozýval zvonohlík zahradní, pěnkava obecná, strnad

obecný, hrdlička zahradní, budníček menší a různé druhy pěnic. Ptačím zpěvem hýřil Langrův „les“ u zahrádek západně od Svitav. Zde nás vítala cvrčilka zelená. Zpíval tu střízlík obecný, červenka obecná, budníček větší a všudypřítomné pěnice.

Přes pole jsme pak zamířili na okraj Svitavského lesa, kde dominoval kos černý a pěnkava obecná. Příjemným zpestřením se stalo pozorování králíčka ohnivého, pěvušky modré nebo křivek obecných.

Od lesa jsme pak šlapali polní cestou směrem k rybníkům. V polním ekosystému slyšíme skřivany,

vidíme bramborníčka hnědého a hmyz tu také sbírají rackové chechtaví. Po přechodu silnice náhle zpozorníme. Upoutává nás samice žluny šedé, která zde na zemi loví potravu. Z tohoto pozorování má především radost vedoucí akce, protože jde o první zjištění žluny šedé v okolí rybníční soustavy Horního a Dolního rybníků. S netrpělivostí čekáme, co nám „připraví“

Dolní rybník. Začínáme sledováním motáka pochopa při nošení hnízdního materiálu. Na poli jižně od rybníka, kde probíhá setí, hledají potravu kavky, rackové, a konipasové bílý i luční. Při pohledu na hladinu rybníka zjišťujeme průlety břehulí, jiříček a vlaštovek, výskyt čirky modré, kopřivky obecné, lžičáků pestrých nebo potápek černokrkých.

K cíli naší cesty přicházíme velmi spokojeni. Posuďte sami : 5 tažných druhů jsme viděli nebo slyšeli v tomto roce poprvé (sedmihlásek, cvrčilka z., bramborníček h., konipas l. a břehule) a poprvé u rybníků byla zaznamenána žluna šedá. Celkem jsme pak registrovali 59 ptačích druhů. Tak jsme se zaslouženě odměnili velmi zdařilými samolepkami a s přáním brzkého shledání se rozešli k nedělnímu obědu.

Jiří Mach

Celostátní sčítání vodního ptactva.

Do tohoto sčítání, které se provádí metodou dvou kontrol (v polovině května a června), se naši členové (především M.Polák, F.Jetmar a J.Mach) zapojují již několik let. Výsledky z naší oblasti se tak objevují i na stránkách odborného tisku (např. Zprávy ČSO) a přispívají k problematice výzkumu a ochrany vodního ptactva. Z výsledků je opět jasné, že kterým rybníkům se má upírat pozornost ochránců, úředníků, rybářů a dalších osob !!!

Svitavské rybníky: (J.Mach)

1.kontrola (22.5.) - * Lánský r. 11 druhů

* Horní r. 8 druhů
* Dolní r. 17 druhů

2.kontrola (19.6.) - * Lánský r. 9 druhů
* Horní r. 7 druhů
* Dolní r. 16 druhů

Celkem : Lánský r.: 13 druhů (1998 - 12 druhů)
Horní r. : 11 druhů (1998 - 10 druhů)
Dolní r.: 20 druhů (1998 - 22 druhy)

Opatovské rybníky: (M.Polák a F.Jetmar)

I.kontrola - * r.Hvězda 17 druhů
* Nový r. 21 druh
* r.Pařez 9 druhů
* r.Sychrovec 5 druhů
* r.Vidlák 9 druhů

2.kontrola - * r.Hvězda 10 druhů
* Nový r. 16 druhů
* r.Pařez 7 druhů
* r.Sychrovec 4 druhy
* r.Vidlák 3 druhy

Celkem - r.Hvězda 19 druhů
Nový r. 25 druhů
r.Pařez 10 druhů
r.Sychrovec 7 druhů
r.Vidlák 9 druhů

Rybníky Poličska: (J.Mach)

	1.kontrola (23.5.)	2.kontrola (20.6.)	celkem
• Polička			
- Sýnský r.	2 druhy	1 druh	2 druhy-
- nádrž Pod kopcem	1 druh	1 druh	2 druhy
- Modřecký r.	4 druhy	4 druhy	6 druhů
- Nový r.	2 druhy	3 druhy	3 druhy
- Jakelský r.	1 druh	1 druh	2 druhy
- Troubný r.	4 druhy	4 druhy	5 druhů
- Pomezský r.	1 druh	2 druhy	2 druhy
- odkal.nádrž	9 druhů	6 druhů	10 druhů
- Pavlišův r.	4 druhy	4 druhy	6 druhů
• Stašov			
- Stašovský r.	6 druhů	7 druhů	9 druhů
- Horní r.	3 druhy	4 druhy	5 druhů
- Prostřední r.	1 druh	0	1 druh
- Dolní r.	0	0	0
- Boční r.	5 druhů	4 druhy	7 druhů
• Jedlová			
- Polní r.	7 druhů	2 druhy	9 druhů
- Střední r.	1 druh	2 druhy	3 druhy
- r.Kmotříček	1 druh	0	1 druh

- r.Kmotr	3 druhy	4 druhy	6 druhů
- Lesní r.	4 druhy	4 druhy	6 druhů
- Jankovský r.	3 druhy	2 druhy	3 druhy
• Korouhev			
- r.Peklo	0	0	0
- Lačnovský r.	4 druhy	3 druhy	5 druhů

Mapování hnízdišť kavky obecné ve Svitavách.

Jak jsme již čtenáře Konsterny v minulém čísle informovali, proběhlo v letošním roce 1. mapování hnízdišť kavky obecné (*Corvus monedula*) ve Svitavách.

Cílem bylo zjistit početnost, populační hustotu, typ hnízdišť a lokalizaci tohoto ohroženého ptačího druhu. Výsledky budou předloženy majitelům objektů, úředníkům, ornitologickým společnostem, stavebním a projektantským firmám a dalším, kteří svým zásahem nebo rozhodnutím mohou ovlivnit hnízdiště kavek- komíny budov.

První ohlas jsme již zaznamenali z Východočeské pobočky České společnosti ornitologické při Východočeském muzeu v Pardubicích, kde naše výsledky předali paní Vránové z Agentury

ochrany přírody a krajiny Pardubice, která stejný průzkum provádí právě v našem budoucím krajském městě. Rovněž pracovníci okresního a městského úřadu kvitovali předávní výsledků s povděkem.

Kompletní výsledky také obdrží všichni mapovatelé (M. Janoušek, F. Jetmar, S. Lešinger, J. Mach, J. Pěnička, D. Romportl, P. Škaroupka a M. Šváb), kterým touto cestou ještě jednou děkuji za sběr dat.

Nyní přináším pouze závěr hodnotící zprávy, o kterou si v případě zájmu můžete napsat na moji adresu.

Metodou dvou kontrol území (nejprve asi 52%, podruhé asi 22% zastavěné plochy) města Svitavy v termínech 27.3. a 29.5.1999 a v „dohledací“ době (do 11.4. a do 5.6.) bylo zjištěno 45 prokazatelně a 23 pravděpodobně (celkem 45-68) hnízdicích párů kavky obecné. Zjištěna byla 2 lokální populační centra. Denzita (populační hustota) byla určena na 4,5-6,8 párů na 10 ha.

Jiří Mach

Kosení prstnatcové louky.

2. července jsme se sešli k našemu druhému pokusu přispět k lepším existenčním podmínkám

prstnatců májových na louce u rybníčka v Lačnově. Letos o měsíc dříve než vloni se za pomoci

výkonné sekačky, kterou ovládl pan Polák, daří louku za hodinu posekat. S hráběmi nebo kosou

se pak oháněli pánové Polák Marián, Janoušek Milan a Mach Jiří. Marián v návalu práce stačí

ještě naše snažení dokumentovat. Práce (především díky sekačce) šla „od ruky“, a tak po vykonané práci spřádáme plány, jak si poměrně lehce zlepšit finanční situaci naší organizace.

Pokud nám bude nakloněn referát životního prostředí OkÚ, můžeme rozšířit naše pole působnosti

i na jiné lokality (např. u Nového rybníka) a zkvalitnit péči o významné krajinné prvky i tím,

že budeme louky kosit dvakrát ročně systémem (květen, červenec-srpen). K tomu však bude potřeba více rukou a nohou z řad našich nebo organizací mládežnických.

Zprávy z úřadů.

Městský úřad Svitavy

- * Odbor výstavby a územního plánování MěÚ ve Svitavách nás informovalo o zahájení správního řízení ke zřízení meziskládky zeminy v lokalitě Na vějíři.
- * Odbor výstavby a územního plánování nás informoval o rozhodnutí regenerace parku Jana Palacha ve Svitavách.
- * Odbor výstavby a územního plánování nás dále formou účasti ve správním řízení vyzval k posouzení navrženého ochranného pásma pro heliport na území Hasičského záchranného sboru ve Svitavách. Ochranné pásmo se dotýká skácení 7 vzrostlých topolů na jižní hrázi Dolního rybníka. Kácení stromů nám připadá zbytečné a existenci heliportu v těsné blízkosti rybníka nepřijímáme s radostí. Odbor nakonec pozastavil jednání do konce září a vyžádal si další doplňující podklady.
- * Odbor výstavby a územního plánování nám oznámil zahájení územního řízení o rozšíření vodovodní sítě v území města Svitavy.

Okresní úřad Svitavy

- * RŽP nás informoval o zahájeném vodoprávním řízení k výstavbě rybníka Luční v Jedlové. Vzhledem k tomu, že jsme od prvopočátku nebyli účastníky stavebního řízení, je prakticky rozhodnuté o výstavbě rybníka na louce, která je díky zanedbané melioraci jednou z mála lokalit, kde ještě rostou významnější druhy vlhkomilných rostlin.
- * Z výsledků jednání o vytvoření motokrosově dráhy v Jedlové, na které si stěžoval J. Mach na RŽP, a které se konalo na popud jedné občanky z vesnice vyplynulo, že RŽP údajně nemůže zřízení tratě zabránit. Vznikne tak v bezprostřední blízkosti romantického prostředí jedlovských rybníků sice dráha, na které nebudou provozovány oficiální a veřejné závody, ale kdo ochrání před hlukem a rušením zvířata v tomto prostředí? Chcete-li si vybudovat na svém pozemku (třeba uprostřed lesa) lunapark, zřejmě vám v Tom nikdo v tomto státě nezabrání.
- * RŽP nám oznámilo zahájení vodoprávního řízení o stanovení ochranného pásma I. stupně vodního zdroje Březová nad Svitavou.
- * RŽP vydal rozhodnutí o výstavbě rybníka Luční v oblasti jedlovských rybníků. Přestože se zlikviduje jedna z posledních významných podmáčených luk v této oblasti, rybník je zřízen v rámci revitalizace Baldovského potoka a má splňovat přísná ekologická hlediska (vytvoření 1,71 ha litorálního pásma, dále 0,6 ha pobřežního pásma, ostrůvek na konci litorálu, doprovodná liniová zeleň podél cesty u hrázky, potoční luh podél přítoku, dvě tůňe, atd.). Věříme, že se vše Rybářství Litomyšl podaří splnit. Soustava jedlovských rybníků má nyní 4 rybníky funkční, 5 rybníků ve výstavbě a v plánu je vytvořit další 4 menší rybníčky (o celkové rozloze asi 30 ha). Rybářství si zde postavilo nejen nové rybníky s přispěním státní pokladny, ale rovněž dům, ze kterého je velmi působivý pohled na krajinu. Doufejme, že časté chvíle, které zde vedení Rybářství Litomyšl bude trávit, povedou k upevnění jejich citlivého vztahu k přírodě, tedy i k ptactvu nebo vodním a mokřadním rostlinám.

Bude se konat.

* S největší pravděpodobností 28.srpna se vydáme na exkurzi do CHKO a BR Pálava - vodní nádrž Nové Mlýny II, kde již několik let sledujeme výskyt zajímavých druhů ptactva.
Odjezd vlakem 6.33 hod. směr Brno a Pouzdřany.

* Ve dnech 2.a 3.října 1999 proběhne již tradiční akce - Světový festival ptactva.
O konkrétním průběhu vás budeme informovat osobními pozvánkami, ale již nyní je jasné, že proběhnou terénní pozorování na svitavských (2.10.) a opatovských (3.10.) rybnících. Nenechte si ujít tyto exkurze, které každoročně poskytují zajímavá sledování protahujících ptáků i v rámci celé naší republiky (viz výsledky z posledních let).
Kromě toho zajišťuje se fotografická výstava v nadačním domě J.Plívy, která se s největší pravděpodobností uskuteční od 4. do 29.10. Tématem výstavy, ale také přednášky s diapositivy (rovněž v nadačním domě - nejspíš v den otevření výstavy) budou samozřejmě zajímavosti ze života ptactva.

Všimli jsme si.

Likvidace zeleně při železnicích III.

Po dlouhém čekání a zřejmě složité poštovní cestě k nám „dorazil“ dopis vedoucího samostatného oddělení provozního-divize dopravní cesty z ČD v Praze.

Charakter obsahu dopisu jednoznačně podporuje zásah, který se v polovině ledna letošního roku stal na náspu železnice u Dolního rybníka, a o kterém jsme čtenáře konSterny informovali v číslech 3 a 4.

Ing. Antonín Krejčí nás opět utvrzuje ve skutečnosti, že nízké šípkové keře zřejmě a bezprostředně ohrožovaly život a zdraví cestující veřejnosti a pracovníků ČD.

Je však s podivem, že prakticky několik let stejně vzrostlé keře nikomu nevadily a nikoho neohrožovaly do doby, než si traťová údržba ve Svitavách nevyhlédla místo pro „udělání pořádku“ a vyzkoušení motorových sekaček a pil.

Pražské ústředí ČD nám rovněž zaslalo jejich interní metodické pokyny pro „údržbu“ zeleně na železničních pozemcích a doplňující legislativní předpisy.

Ing. Krejčí obhájí zásah (vykácení pásu keřů) z důvodů špatných rozhledových poměrů na trati. Budeme se muset zeptat samotných strojvůdců. Podle metodického pokynu pro kácení dřevin z rozhledových poměrů, musí ČD záměr kácení ohlásit 15 dnů předem, což ČD nesplnily (zárok oznámily 11 dní po zásahu - lépe po našem upozornění OŽP MěÚ). Ani argumentace, že keře způsobovaly nevhodné ukládání sněhu v železničním zájezu, není věrohodná, neboť použitím zásněžek (v letošní zimě však nikoli) se dá celkem účinně tomuto stavu snad zabránit.

Celý „případ“ bude mít z naší strany další interpelační kroky na ČD ČR.

Jiří Mach

Nebezpečné prosklené plochy.

TENTO PŘÍSPĚVEK BERTE JAKO VÝZVU !!!

Ti z vás, co občas cestují vlakem si možná povšimli, že na nástupištích zrekonstruované tratě Česká Třebová-Brno (a možná i leckde jinde) jsou nově budovány přístřešky pro cestující. Odmyslíme-li si určitou nepraktičnost nových zařízení, zaujme použitá hmota. Přístřešky jsou vyrobeny z jednotlivých skleněných panelů, a protože větší skleněné plochy jsou výrazným nebezpečím pro letící opeřence, jsou také (snad podle původních západních vzorů) opatřeny siluetami dravců. A zde je právě určitý kámen úrazu, bohužel pro mnohé ptáky osudný. Siluety jsou totiž na rozdíl od těch se kterými jsem se setkal jinde (například na skleněných

plochách v zoologických zahradách, na celnících a pod.) poměrně malé, letící dravec (pravděpodobně znázorňující poštolku) není zobrazen z pohledu, ale ve fázi třepotání a především, celá silueta je v bílém a nikoliv černém provedení, tak jak bývá běžně zvykem. Tím je samozřejmě méně nápadná a plní pouze částečně (možná vůbec ne) účel, pro který byla vytvořena. Již samotné používání siluet (i v lepším provedení) vyvolává otázky, zda skutečně napomáhá snížení počtu zbytečně uhynulých ptáků při nárazech na „neviditelné“ překážky. Proto prosím všechny, kteří se budou pohybovat v blízkosti, zpravidla malých železničních zastávek, a budou mít trochu času, aby se porozhlédli v nejbližším okolí skleněných tabulí (zcela dostačuje vzdálenost 3 metrů), případně nalezené zabitě ptáky druhově určili a zprávu obsahující datum a místo nálezu zaslali na adresu: Milan Janoušek, Lačnov 299, 568 02 Svitavy.

V součinnosti s Mgr. Jiřím Machem, předsedou ČSOP Svitavy, se pokusíme na základě zjištěných údajů a vytipování ostatních nebezpečných ploch (obchody, jiné stavby občanské vybavenosti) o vyvolání jednání s příslušnými orgány. Možná, že tak přispějeme k tomu, že jistě dobře myšlený postup ČD bude v jiných případech realizován s větší nadějí na úspěch.

Milan Janoušek

Kolegu Janouška bych chtěl doplnit objevením jedné z dalších nebezpečných ploch, které jsem našel při prohlídce nové budovy Finančního úřadu ve Svitavách (bývalý dům služeb „Na kopečku“). Na určitých částech byla použita zrcadlová skla, která zvláště při jasné obloze jsou pro ptáky rovněž velkým nebezpečím. Opominutelný jistě není ani fakt, že tato zrcadla jsou nepříjemná i pro kolem se pohybující chodce nebo snad i řidiče). I v tomto případě budou vyvolána jednání, kdy budeme prosazovat instalaci nalepovacích siluet dravců, které poskytuje Moravský ornitologický spolek v Přerově.

Jiří Mach

Zážitky a postřehy z terénu.

Zoologický průzkum u Čisté.

Okolí vesnic Trstěnice a Čisté v povodí říčky Loučné, patří svojí geologií a geomorfologií do oblasti Loučenské tabule, představované spíše teplomilnou flórou a faunou. Svým charakterem se podobá „litomyšlské oblasti“, byť území leží pod západním svahem Javornického hřebene.

Svitavští mladí turisté (TOM Zálesáci) do tohoto kraje zřejmě zavítají častěji. Po jedné Takové návštěvě nás David Šimek informoval, že zde v potoce spatřil živočicha, který mu silně připomínal mihuli. Pro nás to byla zpráva, která se musela prověřit, a tak jsem se společně s Milanem Janouškem 4. července vydal na orientační průzkum této lokality. Hned napodruhé jsme trefili odbočku z hlavní silnice a po cestě kolem ZD a místa, kde Chovají a trénují koně, jsme se dostali do údolí. Po opuštění auta jsme se již pěšky vydali Podél nyní vyschlého potoka. Po několikaminutové cestě jsme dorazili k rybníčku. Ten byl sice silně zarostlý řasami, ale nad jinak poměrně čistou vodou se proháněla šídla a šídélka. Začali jsme pátrat v potoce, který tvoří odtok rybníčka, asi v délce 250-300m (potom se ztrácí do podzemí). Dno potoka je kamenité i mírně bahnitě a voda v potoce je celkem dobře prohřívána.

Hned při prvních pohledech objevujeme velké množství pijavek a dalších kroužkovců (např. hltanovky). Rádi jsme za objevení čolka obecného a později i čolka horského. Z hmyzu pak sledujeme bruslačky, znakoplavky a bizardní splešťuli blátivou. Na břehu potoka se také prohání ještěrka živorodá. Po avizovaných mihulích však ani stopa. Možná, že došlo k

mýlce nebo jsme my neměli štěstí. V každém případě tu zřejmě nejsme naposledy. Podle mapy zjišťujeme, že jsme se pohybovali v místech nedalekých od našeho únorového zjištění kulíška nejmenšího při 1. VPP na Brlence.

Samozřejmě, že jsme se nezapomněli ohlížet i po zdejších ptactvu. Tak tedy: holub hřivnáč, hrdlička divoká, káně lesní, moták pochop, bramborníček hnědý, skřivan polní, strnad obecný, pěnkava obecná, střízlík obecný, červenka obecná, křivka obecná, žluna zelená nebo strakapoud velký. Mile jsme pak byli překvapeni přítomností motýla batolce duhového nebo čtyř mravenišť.

Konstatovali jsme, že navštívit další zajímavý kout našeho okresu nebylo marné.

Jiří Mach

Za ptáky na Choceňsko.

Snad při každé cestě vlakem mezi Chocní a Pardubicemi lepím nedaleko stanice Zámorsk svůj nos na sklo vagónu a sleduji ptačí život na místní „bažině“. Uprostřed luk u obce Rzy v nadmořské výšce 250 m n.m. leží několikahektarová mělká vodní nádrž, možná zbytek bývalého rybníka. Břehy jsou zarostlé převážně zblochanem a ostřicemi, hospodářsky jsou využívány pouze nedaleká pole. To způsobilo, že tato lokalita patří mezi nejvhodnější pro hnízdění vodních ptáků v širokém okolí.

25. dubna jsme vyrazili na kolech z Chocně na kontrolu místních rybníků a první zastávka patřila pochopitelně zmíněné bažině. Už z dálky je slyšet řev racků, kterých tu může hnízdit až 2500 párů. Vodní hladina je jimi doslova pokrytá. Mezi racky se zcela nenápadně „proplétají“ potápky černokrké. Odhaduji 8-10 párů. Dále pozoruji dva krásně vybarvené samce lžičáka pestrého a svatební tok tří čírek modrých.

Zamokřenými loukami jsme se vydali na krátkou obchůzku. Útočí na nás čejky a zpod Nohou vylétá párek bekasin. Hnízdo však nenacházím. Nad pásem rákosí u hrázky krouží pochop a velmi hlasitě zpívá sameček cvrčilky slavíkové. Potkáváme zde místního myslivce, který potvrzuje má pozorování a tvrdí, že vše co tu vidíme zde pravidelně hnízdí.

Trochu namsání pokračujeme v očekávání dalších vzácných hnízdičů na okolní rybníky. Korčinský rybník je však vypuštěn a „mrtev“. Ani na dřívě vynikajícím Rutníku není nic, kromě jednoho rybáka černého. Konstatoji naprosté „vyžrání“ okolního rákosu.

Šlapeme ke čtyřicetihektarovému rybníku Chobot. Opět jsme ale zklamáni. Nad ptákově prázdnou vodní hladinou krouží pár pochopů a nic víc. Okolo podobně vypadajícího rybníka Lačnov přijíždíme k poslední záchraně - Zálešskému rybníku. Po podrobném průzkumu vodní hladiny já sám nad jedním párem kopřivek a hnízdem labutě! Vždyť zde mají být husy, lžičáci, poláci malí, racci, rákosníci velcí a bůhvíco ještě! Rybník je evidentně „vyžrán“ kapří násadou, protože pás rákosin se od mé poslední návštěvy před dvěma lety znatelně zúžil a prořídnil.

Druhý den se jdu ornitologicky „uklidnit“ na Nový rybník. I přes nevýhodu vyšší Nadmořské výšky je zde v porovnání s Choceňskými rybníky živo: roháci, racci malí, rybáci černí, potápky malé a černokrké, čírky modré, kopřivky, slípky, bramborníčky. Nový rybník je zřejmě zoologicky nejcennějším rybníkem na celém Svitavsku a Ústeckoorlicku. Orgánům ochrany přírody je to však stále řadu let naprosto ukradené. Jinak by zde dávno musela být vyhlášena přírodní rezervace. Opravdu se již nemůžeme dočkat až litomyšlské rybářství „vyrobí“ svým intenzivním hospodařením další mrtvou vodu.

Marián Polák

Smutek v čapím hnízdě.

Dlouho, předlouho jsme čekali až zahnízdí čáp bílý v Opatově. Ve většině sousedních vesnic měl svá hnízda, ale Opatovu se vyhýbal. Občas sice postál na komíně místní fary nebo Vigony, ale k založení rodiny se neměl. Před třemi roky si konečně vybudoval hnízdo na komíně základní školy.

Ve škole bylo však nutné topit a tak okresní úřad zajistil přemístění hnízda na umělou podložku na boku komína. Čápi však přemístění těžce nesli a tak jsme se čápat toho roku nedočkali. V loňském roce již byli čápi úspěšnější a vyvedli jedno mládě.

Letos ptáci přilétli na čas a hned od začátku dávali svým klapáním hlasitě najevo, že jsou zpátky z afrického „výletu“. Brzy samice zasedla na vejce a já se nemohl dočkat až si natočím vyfotím mláďata na hnízdě.

Počátkem června se zřejmě vylíhla, protože staří začali nosit potravu. Pak však přišly medardové deště a téměř dva týdny neustále přšelo až se nakonec prudce ochladilo. Mladí čápi byli i přes péči rodičů vystaveni živlům napospas. Naneštěstí již ztratili prachové peří a nové jim pořádně nedorostlo, takže značně prochladli.

V pátek 25. června deště ustaly a čápi si mohli oddechnout. V neděli se však staří ptáci na hnízdě neukázali a tak pan školník vylezl na komín zjistit, co se stalo.

Na hnízdě ležela dvě uhynulá mláďata. O den později jsem se o tom přesvědčil na vlastní oči. Zahynula asi před dvěma dny a na střeše pod hnízdem jsme našli ještě jednu mrtvolku. Třetí mládě bylo menší a zřejmě již mrtvé delší čas.

Staří ptáci se na komín stále vrací, jakoby nevěřili, že jim rodičovské povinnosti pro letošní rok skončily. Snad na opatovskou školu nezanevrou a příští rok se opět vrátí. V Opatově je bez nich nějak moc smutno.

Marián Polák

Volavky po telefonu.

Ne, že bych byl nepřitelem mobilního telefonu, ale jeho používání kvůli každé prkotině mi připadá zbytečné.

Proto jsem se vždy trochu usmíval pod fousy, když si ho kolega Milan začal nosit vedle dalekohledu a zápisníku na ornitologické výpravy k rybníku.

Poprvé jsem však změnil názor, když jsme společně v dubnu uviděli u Nového rybníka dudka a právě přilétnuvší konipasy luční. Milan neváhal a vytočil číslo na Filipa do Ústí nad Orlicí a škodolibě mu novinku oznámil. Bezprostřední Filipova reakce byla pro nás naprostým pohlazením!

Podruhé jsem se v názoru utvrdil 9. května. Milan šel na kontrolu k Novému rybníku a mě se vzhledem k dívčí návštěvě v mém pokoji nikam moc nechťelo. Pověřil jsem tedy Milana, aby v naléhavém případě zastížení velké vzácnosti zavolal, doufaje, že tam bude obvyklé „prd“.

Uplynula necelá hodina a zvoní telefon. Na druhém konci éteru Milan vzrušeně šeptá cosi o volavce stříbřité. Jako správný lovec beze zbraně jsme popadli foťák, kameru a stativ, „chytl se nablýskané tyče a sjel do přízemí do připravených bot“. Během rekordní čtvrt hodiny jsme stál na hrázi připraven k „lovu“.

Volavka se brodí v mělčině u husí farmy. Plížením bodláky a kopřivami se dostávám „na dostřel“ mého teleobjektivu. Nejprve cvakám obvyklý „zajišťovák“ a poté pokračuji v plížení. Volavka se však zvedá a odlétá na rybníčky pod hrází. Není moc plachá a po dalším plížení odtokovou strouhou získávám další snímky. Měním foťák za kameru, což je na ptáka příliš. Vzlétá a usedá na blízké topoly. Odtud nevzrušeně sleduje jak si spokojeně balím fídlátka a popálený a špinavý běžím zavolat Milanovi, že lov se vydařil.

O několik dní později volal opět Milan. Tentokrát byla na Novém rybníce volavka červená a druhý den ráno jsem za ní znovu vyrazil. Jenže s tímto ptákem bylo zlé pořízení. Pro dokumentaci svého výskytu měl jen pramalé pochopení a nikoho k sobě nepustil. Vypařil se jako duch, aniž by člověk z fotografií poznal o který druh se jedná. Snad tedy příště. Milane zavolej!

Marián Polák

Vybíráme z odborné literatury.

Jak je to s populací rákosníka ostřicového (Acrocephalus paludicola)?

(vybráno z Birdlife in Europe 1/1997)

Výzkum rákosníka ostřicového (*Acrocephalus paludicola*) ve střední a východní Evropě výrazně pokročil v roce 1996. Německá nadace Michaela Otteho založila projekty zaměřené na přípravu inventarizace zbývajících populací a lokalit vhodných pro výskyt tohoto celosvětově ohroženého druhu, zejména na území Běloruska, Ukrajiny a Litvy. Jako nejdůležitější se jeví ochrana nížinných ostřicových bažin v povodí řeky Pripjat'.

Současná hnízdní populace v Bělorusku, kde již všechna i potencionální hnízdiště byla prozkoumána, je odhadována na 6700-9700 samců, což činí prakticky polovinu celosvětově známé populace. Převážná část těchto ptáků je koncentrována do pěti míst nacházejících se v nížině mezi řekami Pripjat' a Jaselda. Největší z těchto lokalit, bažiny poblíž města Drogitšinu hostí samy o sobě na 3-4 tisíce samců. Lokalita je ohrožována, podobně jako jiné mokřadní plochy jinde ve světě, především samotnou změnou vodních ploch, odvodňováním a v tomto případě také upouštěním od tradičního způsobu kosení ostřicových luk. Ostatní lokality se nacházejí zatím v dobrém stavu.

V Litvě přinesl prozatím výzkum zjištění cca 300-400 samců, rozšířených poblíž řeky Nemunas a při pobřeží Baltského moře.

Hnízdiště byla prozkoumána rovněž v Rusku, kde byly v červnu roku 1996 kontrolovány čtyři nadějně lokality. V říčním údolí nedaleko hranic s Běloruskem a Ukrajinou však nebyl rákosník ostřicový navzdory vhodnému prostředí nalezen.

Na území Ukrajiny proběhly zatím dvě expedice. První směřovaná do údolí Supoj, v Regionu Kyjeva našla novou populaci v průběhu roku 1995. Toto hnízdiště je nejvýchodnější v Evropě a je téměř izolováno. V roce 1996 zde bylo napočítáno okolo 200 samců a kladně lze hodnotit i to, že v nejbližší době není zdejší prostředí bezprostředně ohroženo.

Druhá expedice do oblasti horního toku řeky Pripjat' přinesla odhadem zjištění 1200-2200 samců.

Další výpravy na ostatní příhodná místa proběhly v květnu roku 1997, avšak zprávy o jejich výsledku nemám k dispozici (pozn. autora).

Okolí řeky Pripjat', resp. jejího horního toku, je významným územím i pro další ohrožené druhy vodních ptáků - na území hnízdí 400-600 párů bukače velkého, více než 100 párů bukáčka malého, 5-20 tisíc párů chřástala kropenatého, 700-1400 volajících samců chřástala polního a také 1000-3000 párů rybáků černých.

Milan Janoušek

Na cestách.

Zoologická zahrada Olomouc.

Po loňské návštěvě ZOO-Safari ve Dvoře Králové nad Labem (KonSterna č.1) jsme se tentokrát v rámci školní exkurze vydali do ZOO na Svatém kopečku u Olomouce. ZOO nabízí návštěvníkům především různé druhy šelem (často vzácných např. fosa, zorila nebo dhoul). K vidění je (při dobrém počasí a náladě zvířat) třeba jaguár, levhart, biturong, lev, tygr, hyena, skunk, fretka, surikata, serval, mangusta, jaguarundi, gepard, rys, vlk kanadský, psoun prériový nebo kočka divoká, rybářská a krátkouchá. Středně velký prostor tu mají ptáci (luňáci, sup bělohavý, jestřáb lesní, volavka stříbřitá a rusohlavá, kolpík africký, ibis posvátný, jeřáb královský, výr velký, puštitík obecný, sovica sněžní, kalous ušatý, plaměňák růžový, zoborožec kaferský, kondor královský, berneška bělolící nebo husice egyptská).

Mě osobně nejvíce zaujala nám známá husa indická, která nebyla nijak označená (třeba kroužkem), papoušek mníšek šedý (pozorován M. Polákem na Novém rybníce u Opatova! – viz. KonSterna č.3) husice kuří, která obývá jih Austrálie a především jsem byl rád, že jsem

na vlastní oči spatřil racka velkého v adultním šatě.

Tento druh racka pozoroval u nás poprvé M.Vavřík v letech 1992 (u Záhlinic) a 1995 (Hulínská pískovna).V obou případech však šlo o nedospělé jedince nebo o jedince v zimním šatu.Racek velký hnízdí od severu Krymu,přes severní Kaspické moře až po jezera v Mongolsku a zimuje od jihovýchodního Středomoří po západní Indii.(Sborník Sylvia č.1,r.32).

Příjemná je pak jistě návštěva pavilonu opic a poloopic,kde vás zaujmou a třeba i pobaví kosmani,tamaríni,lemuři,biturongové a giboni.Setkáte se zde i se lvíčkem zlatým, kterého jsme si pro jeho ohrožení v přírodě vybrali do tajenky našeho čísla KonSterny.

V menší míře v ZOO pak narazíte na kopytníky (los,sob,jelen,ovce,pakůň,koza nebo lama). Zajímavým překvapením je potom návštěva nyní velmi atraktivních mořských akvárií,ve kterých se zde můžete setkat se žralokem černoploutvým,piraňou,murénou,drobnějšími korýši,ježovkami,nádhernými korály a především mořskými útesovými rybami.Shlédnout se tu dají i vybraní zástupci tropických a subtropických obojživelníků a plazů.

Kladným počinem jistě v nedaleké budoucnosti bude otevření pavilonu s netopýry.

Za vážný nedostatek,způsobený nejspíš finanční situací ZOO, bych označil jistou chaotičnost v umístění řady druhů zvířat podle jejich příbuznosti.Při dobrém počasí je však návštěva ZOO,spojená například s podzemím nedalekých (a na cestě do Svitav snadno dosažitelných) Javoříčských nebo Mladečských jeskyní,užitečně stráveným časem a neprošustrovanými penězi.

Jiří Mach

V pohorách po horách a dolách Islandu

3.díl - Mezi ledovci.

9.6.-

Celou noc s přestávkama propršelo.Stan moc neobstál,poněvadž Ondra má pod sebou kaluž, kterou vysouší ručníkem.Hlavně,že já jsem v suchu,hi,hi,hi.To byl fór.

Ráno je ale konečně po čtyřech mrazivých dnech krásně teplo,takže vyrážíme vzhůru do hor mezi ledovce.

Začínáme u šedesátimetrového vodopádu Skogafoss a pak stoupáme proti proudu Kaňonem řeky.Masa vody se tu valí mezi balvany a občas ji zabrzdí mohutný vodopád.Nevíme,kteřej dřív fotit.Slunce a vodní tříšť předvádí fantastický odstíny duhy a stříbrný plochy ledovců Eyjafjallajokullu a Mýrdalsjokullu začínáme mít na dosah.Je to zvláštní pocit,stoupat od moře přímo do ledovech hor.

Zhruba ve výšce šesti set metrů nad mořem se objevují první zbytky sněhu a začíná se pořádně ochlazovat.Po překročení řeky (naštěstí po mostku!) se zvedá vítr a chumelí.Z mlhy náhle vykukuje červená střecha chaty a to je naše záchrana.V tomhle nečase by jsme měli za pár minut stan na cucky.

Chata je jednoduše zařízená : vařič,teplomet a matrace,ale nám to stačí.Aspoň tu nefouká.Voda v nádobě na vodu je zmrzlá a tak vaříme přímo ze sněhu.Venku se zatím mele Pořádná sněhová bouře.Podle knihy návštěv tu byl za poslední dva roky jedinej Čech.Nějakej Standa z Moravy.

Celou noc se chata otřásá v základech.Uvnitř je slabě pod nulou a oba nemůžem kloudně spát.

10.6.-

Ráno ještě chvíli bouří,ale pak jak otočením kouzelného proutku vítr „vypne“.Vylejzáme před chatu a skrz roztrhaný mraky zíráme přímo na moře! Na druhý straně oslnivě září ledovce.Boží!

Pokračujem v cestě vzhůru.Od mokrého sněhu nám protíkaj boty,ale za hodinu a půl jsme v sedle mezi ledovci ve výšce 1140 metrů.Dostihla nás tady sněhová fujavice,ale pochvilí se utišila.Naskytá se nám pohled do údolí Godalandu,tedy do „božské země“.A název nelžel! Rozeklaný skály,porostlý žlutou trávou a mechem,nahofe sníh,dole divoká řeka,zalitá sluncem.Fantazie nebo splněnej sen?

Cestou dolů jsem vypráskal celej film.Nedaleko prázdného kempu stavíme stan a zdejší umyvadlo se zrcadlem nás vybídlo k dlouze odkládaný hygieně.No,umyl jsme si ruce po

zápěstí, nohy po kotníky a obličej po uši. Toť vše, ale je mi fajn.

Marián Polák

Čteme za vás.

Teletext ČT

- * Okolí Otrokovic, které před dvěma lety postihly ničivé záplavy, se stalo domovem pro pětici bobrů evropských. Při povodních se pravděpodobně „posunuli“ po toku Moravy z oblasti Litovelského Pomoraví, kde byli v roce 1991 vysazeni.
- * V ruském Bajkalu hynou unikátní sladkovodní tuleni. Příčina jejich úhynu je nejasná. Místní odborníci se domnívají, že na vině jsou buď pytláci nebo epidemie. Masový úhyn bajkalských tuleňů byl zaznamenán již třikrát - ve 30. letech, v roce 1988 a 1997.
- * Stav životního prostředí v EU vyvolává podle Evropské agentury pro životní prostředí stále obavy. Mezi nejtěživější problémy patří vysoké znečištění toků dusičnany, degradace půdy, neúspěch snižování objemu odpadů, růst skleníkových plynů, emisí nebo všeobecné snižování počtu druhů živočichů. Podle agentury může nastat zlepšení v případě, že se změní přístup zákonodárců k problematice životního prostředí a daleko rychleji se po pojmenování příčin ohrožení budou aplikovat odpovídající záchranná opatření.
- * Od dubna letošního roku se u nás zkušebně pěstuje geneticky upravená kukuřice, která produkuje svoje insekticidy. Ty však v Americe zabíjejí nejen „škůdce“ zavíječe kukuřičné, ale i známý druh motýla monarchu stěhovavého (*Danaus plexipus*). Podle hnutí Greenpeace by u nás mohla kukuřice ohrozit populace babočky kopřivové nebo otakárka fenýklového.
- * Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR přijala novelu trestního zákona, podle níž mají být lidé ve funkci lesní, myslivecké, rybářské a vodní strážce a strážci přírody při své práci veřejnými činiteli, čímž by se jejich postavení mělo posílit. (Redakce připomíná, že ze členů ZO ČSOP Rybák Svitavy je jako jediný ze dvou nám známých členů strážce přírody okresu Svitavy Mgr. Jiří Mach, předseda ZO).
- * Rybářství Přerov upustilo od zamýšleného střílení kormoránů. Rybníky teď bude střežit orel bělohlavý, na jehož výcvik rybáři přispívají. Orel patří sovineckému kastelánovi, který se zapojuje do introdukčních a reintrodukčních projektů našich dravců (raroh a sokol).
- * Deklaraci o ochraně Podyjí, které je jedním z nejzachovalejších říčních údolí ve střední Evropě, podepsali ministři životního prostředí ČR a Rakouska. Od roku 2000 tak vznikne NP Podyjí-Thayatal. Na českém území bylo dosud zjištěno 57 druhů savců, 165 druhů ptáků, 8 druhů plazů a bohaté zastoupení hmyzu.

Živa

- * Ornitolog Peter Áč přináší v článku Vtačie hniezdne spoločenstvo umeleho ostrova na vodnom diele Gabčíkovo (SVK) velmi zajímavé informace. Kromě zjištění, že od roku 1996 zde hnízdí například racek chechtavý (2200-3700 párů), kachna divoká (38-52 párů), polák chocholačka (12 párů), zrzohlávka rudozobá, lyska černá, strnad rákosní, rákosník proužkovaný a zpěvný, čejka chocholatá nebo vodouš rudonohý, doložil hnízdní výskyt racka černohlavého. Velmi zajímavé jsou údaje o počtu hnízdicích párů : 1996-12 p., 1997- 11 p. a 1998- 50 párů ! Od roku 1996 jde společně s hnízdním výskytem u Sílavy (Piešťany) o první doložené hnízdění tohoto druhu na Slovensku. Je to další doklad o postupném šíření tohoto především černomořského druhu do Evropy.

* Situace s řadou savců je opravdu kritická. Dokladuje to i stav tygra čínského (20 jedinců ve volné přírodě) nebo nosorožce indického (200 nosorožců v přírodě) !

Zoologická pozorování.

Potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*):

20.04.99 - 1 ex., Nový r. u Opatova (Janoušek)

Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*):

květen-červen 99 - hnízdění min. 4 párů, Dolní r., Svitavy (Mach)

Volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*):

09.a10.05.99 - 1 ad. ve svat.šatě, rybníky Nový a Hvězda u Opatova (Janoušek, Jetmar a Polák)

Volavka bílá (*Egretta alba*):

08.05.99 - 1 ex., r. Hvězda u Opatova (Jetmar)

Volavka červená (*Ardea purpurea*):

21.-23.05.99 - 1 ex., Nový r. u Opatova (Beran, Janoušek, Jetmar a Polák)

Čáp černý (*Ciconia nigra*):

24.05.99 - 1 ex., rybníček v Moravském Lačnově, Svitavy (Janoušek)

17.06.99 - 1 ex., rybníček v Moravském Lačnově, Svitavy (Janoušek)

Husa velká (*Anas anser*):

22.03.99 - 8 ex. na hladině Nového r. u Opatova (Jetmar)

02.04.99 - 1 ex., r. Hvězda a Nový u Opatova (Jetmar)

23.04.99 - 1 ex., Nový r. u Opatova (Janoušek)

Čírka obecná (*Anas crecca*):

20.06.99 - 4M+1F, Nový r. u Opatova (Jetmar)

20.06.99 - 1M, odkalovací nádrž Masokombinátu Polička, Sádek u Poličky (Mach)

Polák velký (*Aythya ferina*):

25.03.99 - 121 ex., r. Hvězda u Opatova (Jetmar)

červen 99 - hnízdění 2 párů, Dolní r., Svitavy (Mach)

Lžičák pestrý (*Anas clypeata*):

23.05.99 - 1 pár, téměř vypuštěný r. Polní, Jedlová u Poličky (Mach)

23.a 24.06.99 - 1M, Dolní r., Svitavy (Mach)

Hohol severní (*Bucephala clangula*):

29.04.99 - 1F, r. Hvězda a Nový u Opatova (Jetmar, Polák)

01.06.99 - 1F, Nový r. u Opatova (Janoušek)

20.06.99 - 3F, Stašovský (návesní) r., Stašov (Mach)

Morčák prostřední (*Mergus serrator*):

20.04.99 - 1M+1F,Nový r. u Opatova (Janoušek)
20.04.99 - 3M,r.Hvězda u Opatova (Janoušek)
24.04.99 - 2 páry,Nový r. u Opatova (Polák)

Včelojed lesní (*Pernis aviporus*):

01.07.99 - 1 ex. krouží u Bukového r. u Opatova (Jetmar)

Moták pochop (*Circus aeruginosus*):

20.07.99 - úspěšné vyhníždění 1 páru (3 juv.),Dolní r.,Svitavy (Mach)

Jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*):

15.07.99 - 1 ad. letí s ulovenou veverku,Borová-Sv.Kateřina /Pasecká/ (Mach)

Orlovec říční (*Pandion haliaetus*):

08.04.99 - 1 ex.,r. Vidlák,Opatov (Polák)
02.05.99 - 1 ex.,r. Hvězda a Nový u Opatova (Jetmar)
08.07.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Polák)

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*):

29.04.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Polák)
03.05.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Beran,Janoušek,Jetmar)
08.07.99 - 1 ex.,r.Hvězda u Opatova (Polák)

Jeřáb popelavý (*Grus grus*):

?? .04.99 - 1 ex.,r.Nový a Mušlový u Opatova (Beran)
29.04.99 - 1 ex.,r.Nový (19:00 hod Jetmar) a Mušlový (19:15 hod Beran)

Chřástal vodní (*Rallus aquaticus*):

24.03.99 - 1 ex.,r. Hvězda u Opatova (Polák)
06.04.99 - 2 ex (hlas),Nový r. u Opatova (Janoušek)
24.04.99 - 6 ex.,Nový r. u Opatova (Polák)
24.a27.05.99 - 1 ex (hlas),Nový r. u Opatova (Janoušek)
06.06.99 - 1 ex. (hlas),Nový r. u Opatova (Janoušek)
31.06.99 - 2 ex.,Nový r. u Opatova (Polák)
03.07.99 - 1 ad.,Dolní r.,Svitavy (Mach)

Kulík říční (*Charadrius dubius*):

20.06.99 - nález použitého hnízda a min.2 pull. s 1 párem,Boční r.,Stašov (Mach)

Jespák křivozobý (*Calidris ferruginea*):

02.05.99 - 1 ex.(s.š.),Nový rybník u Opatova (Jetmar)
03.05.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Polák)

Koliha velká (*Numenius arquata*):

22.04.99 - 1 ex.,r. Hvězda u Opatova (Beran,Jetmar)

Vodouš tmavý (*Tringa erythropus*):

01.05.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Jetmar)

Vodouš šedý (*Tringa nebularia*):

01.05.99 - 2 ex.,Nový r. u Opatova (Jetmar)

Racek malý (*Larus minutus*):

20.04.99 - 4 ad.,Nový r. u Opatova (Janoušek)
25.04.99 - 11 ad.,Nový r. u Opatova (Jetmar)
26.04.99 - 3 ad+1 imm.,Nový r. u Opatova (Polák)
26.04.99 - 23 ad+2 imm.,Nový r. u Opatova (Janoušek)
30.04.99 - ca 50 ex.,Nový r. u Opatova (Janoušek,Jetmar)
30.04.99 - 11 ad.,Dolní r.,Svitavy (Mach)
01.05.99 - 4 ad+ 1 imm.,Nový r. u Opatova (Jetmar)
01.05.99 - 6 ad,r. Vidlák,Opatov (Jetmar)
01.05.99 - 5 ad.+3 imm.,Dolní r.,Svitavy (Mach)
03.05.99 - 4 imm.,Nový r. u Opatova (Jetmar)
06.05.99 - 1 ad.+1 imm.,Nový r. u Opatova (Jetmar)
08.05.99 - 2 ad+1 imm.,Nový r. u Opatova (Janoušek,Jetmar)
25.05.99 - 2 imm.,Nový r. u Opatova (Polák)

Racek černohlavý (*Larus melanocephalus*):

03.05.99 - 2 ad.,Dolní r.,Svitavy (Mach)
09.05.99 - 2 ad.,Dolní r.,Svitavy (Mach)

Rybák obecný (*Sterna hirundo*):

26.04.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Janoušek)
02.05.99 - 1 ad.,Nový r. u Opatova (Jetmar,Polák)
02.06.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Polák)
13.06.99 - 1 ad.,Horní r.,Svitavy (Mach)
23.07.99 - 1 ad.,Dolní r.,Svitavy (Mach)

Rybák černý (*Chlidonias niger*):

10.05.99 - 65 ex.Nový r. + 20 ex. r.Hvězda,později min. 80 ex. Nový r. (Jetmar)
10.05.99 - min. 50 ex.,/v té samé době jako u Opatova !!!!!/,Dolní r.,Svitavy (Mach)
28.05.99 - 27 ad.,Dolní r.,Svitavy (Mach)

Holub doupňák (*Columba oenas*):

01.05.99 - hlas ze Psí kuchyně /u střelnice/ (Jetmar)
15.05.99 - 2 ex.,Nový r. u Opatova (Jetmar)
17. a 21.05.99 - 1 ex.,Nový r. u Opatova (Jetmar)

Výr velký (*Bubo bubo*):

12.03.99 - 1M+1F (hlasy),Psí kuchyně (Jetmar,Polák,Lněničková)

Pušťík obecný (*Strix aluco*):

12.03.99 - 1M+1F,PR Králova zahrada (Jetmar,Polák,Lněničková)
27.03.99 - 1M,intenzivní volání,těž pozorován,u Mušlovského r. a K.zahrady,
- 1M (hlas i pozorování)+1F (hlas),Psí kuchyně,
- 1M (teritoriální volání),mezi Psí kuchyní a Svobodníkovou loukou (vše Jetmar)

Kalous ušatý (*Asio otus*):

28.03.99 - 1M (teritoriální volání)+1F (vábení),Ve farském (Jetmar)

02.04.99 - 1M (od Bukovky)+1F Ve farském od Nového r. u Opatova (Jetmar)

Krutihlav obecný (*Jynx torquilla*):

28.04.99 - viděn i slyšen 1 ex., zahrádky u Dolního r., Svitavy (Mach)

30.04.-02.05.99 - 1 ex. (hlas) ,střelnice u Semanína (Jetmar)

02.05.99 - 1 ex. (hlas), r. Vidlák, Opatov (Jetmar)

09.05.99 - 1 ex., u r. Hvězda u Opatova (Janoušek)

09.06.99 - nález hnízdní dutiny, Opatov (Polák)

Žluna šedá (*Picus canus*):

02.05.99 - 1F při sběru potravy, u Horního r., Svitavy (Čuhel, Mach, Kotinský, Pěnička)

04.05.99 - 1M, hráz Horního r., Svitavy (Mach)

Skřivan lesní (*Lullula arborea*):

04.03.99 - 7 ex., pole nad r. Vidlák, Opatov (Jetmar)

06.03.99 - 5 ex., Moravský Lačnov, Svitavy (Janoušek, Filipová)

14.a15.03.99 - 6 ex., Moravský Lačnov, Svitavy (Janoušek, Filipová)

Konipas luční (*Motacilla flava*):

29.04.99 - 13 ex., (min. 2 thunbergi), r. Hvězda u Opatova (Jetmar)

08.05.99 - ca 50 ex. (poměr ssp. flava a ssp. thunbergi 1:1), u r. Hvězda (Janoušek)

Konipas horský (*Motacilla cinerea*):

16.01.99 - 1 ex., Nový r. u Opatova (Jetmar)

Skorec vodní (*Cinclus cinclus*):

23.05.99 - nález hnízda s pull.+ vylétající ad., most Bílého potoka,
mezi Sádkem a Korouhví-Lačnovem (Mach)

Slavík modráček (*Luscinia svecica*):

04.04.99 - 1M, r. Sychrovec, Opatovec (Jetmar)

Cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*):

21.05.99 - hlas 1 ex., u Nového r. u Opatova (Janoušek)

24.05.99 - hlas 1 ex., u Nového r. u Opatova (Janoušek)

27.05.99 - hlas 1 ex., u Nového r. u Opatova (Janoušek)

06.06.99 - hlas 1 ex., u r. Hvězda u Opatova (Janoušek)

24.06.99 - hlas 1 ex., u r. Hvězda u Opatova (Janoušek)

Rákosník velký (*Acrocephalus arundinaceus*):

30.04.99 - hlas 1 ex., Nový r. u Opatova (Janoušek)

03.05.99 - 1 ex., Nový r. u Opatova (Polák)

09.05.99 - hlas 1 ex., Nový r. u Opatova (Janoušek)

19.06.99 - nález hnízda s 5 pull.+ vzrušený 1 ad., Dolní r., Svitavy (Mach)

Žluva hajní (*Oriolus oriolus*):

01.05.99 - 1M, Nový r. u Opatova (Jetmar)

24.05.99 - 1 ex., mezi r. Hvězda a Nový u Opatova (Janoušek)

29.05.99 - 1M hlas, r. Hvězda u Opatova (Jetmar)

01.06.99 - 2M, r. Hvězda u Opatova (Polák)

06.06.99 - 1M hlas,r. Hvězda u Opatova (Janoušek,Jetmar)
13.06.99 - 2M,r.Hvězda u Opatova (Jetmar)
20.06.99 - 1M,r.Hvězda u Opatova (Janoušek,Jetmar)
29.06.99 - hlas 1 ex.,u r.Hvězda u Opatova (Janoušek)

Vrána obecná černá (*Corvus corone corone*):

11.04.99 - 3 ex. (1 ex. mírně našedlé břicho),přelet r. Hvězda u Opatova (Jetmar)
01.05.99 - 1 ex.,r.Hvězda u Opatova (Jetmar)

Strnad luční (*Miliaria calandra*):

13.06.99 - 1 zp.M,u r. Hvězda u Opatova (Jetmar)
13.06.99 - 1 zp.M,střelnice u Semanína (Jetmar,Urbánek,Vyskočil)

Čolek velký (*Triturus cristatus*):

02.05.99 - min. 2M+1F,střelnice u Semanína (Jetmar)

Čolek obecný (*Triturus vulgaris*):

18.04.99 - min. 2M+2F v okolí vajíček,zatopený písk.lom,les za Horním r.(Mach,Lešinger)
01. a 02.05.99 - min.4M+ několik F,střelnice u Semanína (Jetmar)
04.07.99 - min.5 ex.,potok v údolí v. od Čisté /z.část Javornického hř./ (Janoušek,Mach)

Čolek horský (*Triturus alpestris*):

18.04.99 - 2M+2F u vajíček,zatopený písk.lom,les za Horním r.,Svitavy (Mach,Lešinger)
04.07.99 - min.1 pár,potok v údolí v. od Čisté /z.část Javornického hř./ (Janoušek,Mach)
16.07.99 - min. 4 ex.,nádrž u silnice na Hlinsko,Borová-Pasecká Sv.Kateřina (Mach)

Kuňka obecná (*Bombina bombina*):

24.06.99 - hlasy min. desítky ex.,rybníčky na konci Hradce n.Svitavou /směr Banín/ (Mach)

Ropucha zelená (*Bufo viridis*):

01.,03.,14.05.99 - 1až 2 ex (hlas),r. Vidlák,Opatov (Jetmar)

Rosnička zelená (*Hyla arborea*):

29.05.99 - ozývá se u Černého r. (Jetmar)

Skokan ostronosý /syn.rašelinný/ (*Rana arvalis*):

03.04.99 - desítky(+vajíčka),zátoka r. Hvězda u Opatova (Jetmar)
04.04.99 - min.20 ex (samci jsou modří),Černý r. (Jetmar)
05.04.99 - min. 100 ex. (samci jsou modří),kolem celého Nového r. u Opatova (Jetmar)
30.05.99 - 1 ex.,r. Vidlák,Opatov (Jetmar)

Zmije obecná (*Vipera berus*):

20.06.99 - 1M,mokrá louka za nově budovaným r.Lesní,Jedlová u Poličky (Mach)

